

શાળા કક્ષાએ કન્ઝ્યુમર કલબની સ્થાપના
માટેના ધોરણો (નોર્મસ)

અન્ન ,નાગરીક પુરવઠા અને ગ્રા.બા.વિભાગ
ઠરાવ ક્રમાંક: કમવ-૧૦૨૦૧૭ /૫૮૮૬૨૫ /ડી
સચિવાલય, ગાંધીનગર
તારીખ:૧૯/૦૯/૨૦૧૮

કન્ઝ્યુમર પ્રોટેક્શન એક્ટ -૧૯૮૬ હેઠળ ગ્રાહક જાગૃતી અને ગ્રાહક શિક્ષણના ભાગ રૂપે કોલેજ કક્ષાએ કન્ઝ્યુમર કલબની સ્થાપના આ ઠરાવમાં દર્શાવેલ નોર્મસ મુજબ કરવાનું આથી નક્કી કરવામાં આવે છે .ભવિષ્યામાં અન્ય નોર્મસ નક્કી ન થાય ત્યા સુધી આ ઠરાવમાં દર્શાવેલ ઉદ્દેશો ,રચના ,કાર્યો અને નાણાકીય સહાય, અને પરિશિષ્ટ " ક" મુજબ ગ્રાહક કલબની સ્થાપના અનુદાન માટેની અરજી તથા સંકલન એજન્સી તરીકે જે તે જિલ્લાના માન્ય અને કાર્યરત ગ્રાહક સુરક્ષા મંડળની જવાબદારી મુજબ શાળા કક્ષાએ કન્ઝ્યુમર કલબની સ્થાપના થઇ શકાશે

શાળા કક્ષાએ કન્ઝ્યુમર કલબની સ્થાપના અને અમલીકરણ દરમ્યાન ઉભી થતી વહીવટી મુશ્કેલીઓને ધ્યાને લઈ નિયંત્રક શ્રી કાનુની માપ વિજ્ઞાન અને નિયામકશ્રી ગ્રાહક બાબતોના તા. ૩૦/૬/૨૦૧૮ ના પત્રની રજુઆત મુજબ શાળા કક્ષાએ કન્ઝ્યુમર કલબની સ્થાપના માટે ઉદ્દેશો ,રચના ,કાર્યો,સંકલન એજન્સીની જવાબદારીઓ ,નાણાકીય સહાય, અરજી ફોર્મની વિગતો રજુ કરી તેને મંજૂરી આપવા દરખાસ્ત કરેલ છે

કન્ઝ્યુમર કલબની યોજના

પ્રસ્તાવના -

અન્ન નાગરિક પુરવઠા અને ગ્રાહક બાબતોનો વિભાગ, રાજ્યનાં ગ્રાહકોની સુરક્ષા અને કલ્યાણ સાથે સંબંધિત વિવિધ બાબતો અંગે કામગીરી કરવા માટેનું ખાતુ છે. ભૂતકાળમાં એણે અનેક પગલાં લીધા છે. જેમ કે કાર્ય-શિબિરો, સેમીનાર, તાલિમ કાર્યક્રમો યોજવા, સ્વૈચ્છિક ગ્રાહક સંગઠનોને સહાય કરવી, દરેક જિલ્લામાં જિલ્લા ગ્રાહક માહિતી કેન્દ્ર ઉભુ કરવું, રાજ્યમાં મજબૂત અને વિશાળ પાયા પર ગ્રાહક સુરક્ષા પ્રવૃત્તિને પ્રોત્સાહન આપવા ગ્રાહક કલબો ઉભી કરીને સરકાર માન્ય કોલેજો વિદ્યાર્થીઓને વિવિધ ગ્રાહક સુરક્ષા પ્રવૃત્તિઓમાં સાંકળીને એમને ગ્રાહક શિક્ષણ આપવાની અશાલેય અગ્રલક્ષી પધ્ધતિ વિસ્તારવા આ દિશામાં બીજુ પગલું ભરવાનો નિર્ણય કરવામાં આવ્યો છે.

ઉદ્દેશો:-

યોજનાના ઉદ્દેશો, ગ્રાહક સુરક્ષા અધિનિયમ, ૧૯૮૬માં જોગવાઈ કર્યા પ્રમાણે ગ્રાહકોના અધિકારો અંગે વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષણ આપવાના, ગ્રાહક સુરક્ષાની ભાવના બળકોમાં ઉતારીને એમને ગતિશીલ બનાવવાના ગ્રાહકો માં એમના અધીકારોની સુરક્ષા માટે એમની ભૂમિકા અંગે જાણકારી આપવાના અને દેશમાં ગ્રાહક પ્રવૃત્તિ સંગીન બનાવવાનો છે.

રચના:-

(૧) ગ્રાહક ક્લબ, સરકાર માન્ય માન્ય બોર્ડ સાથે જોડાયેલ મિડલ /ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળામાં સ્થાપવાની રહેશે અને ખાસ કરીને જેઓ ગ્રાહકોની સુરક્ષા અને કલ્યાણમાં રસ ધરાવતા હોય અને સમય આપવા તથા આ હેતુ પ્રત્યે નિયમિત ધોરણે પ્રયાસ કરવા ઈચ્છતા ઓછામાં ઓછા ૫૦ સભ્યોની બનેલી રહેશે. ક્લબની પ્રવૃત્તિઓ વિદ્યાર્થીઓની વય-રૂપરેખા પર આધારિત રહેશે.

(૨) જે તે જિલ્લાના કાયમી માન્યતા પ્રાપ્ત અને ૦૨ વર્ષની માન્યતા ધરાવતા મંડળને સંકલન એજન્સી તરીકે નિમણુક કરવાની રહેશે

(૩) ૧૦ શાળાએ (૧) કન્ઝયુમર ક્લબની સ્થાપના કરવાની રહેશે

(૪) દરેક શાળામાં માત્ર એક જ ગ્રાહક સુરક્ષા ક્લબ રહેશે. ક્લબમાં કેટલા સભ્યો હોઈ શકે એની સંખ્યાની ઉપલી મર્યાદા નથી.

(૫) દરેક ગ્રાહક ક્લબ, સંબંધિત શાળાના સક્રિય શિક્ષકનાં હવાલામાં રહેશે.

કાર્યો:-

દરેક ગ્રાહક ક્લબના અભ્યે નીચેના કાર્યો કરવા અપેક્ષિત છે.

(ક) ગ્રાહ ક્લબની તમામ પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લેવો

(ખ) ગ્રાહક ક્લબ મારફત મેળવેલ માહિતીનો પોતાના સાથી વિદ્યાર્થીઓ તેમજ પોતાના સંબંધિત વિસ્તારમાં રહેતા લોકોમાં પસાર કરવી.

(ગ) પોતાના સાથી વિદ્યાર્થીઓ અને સામાન્ય જનતાને ગતિશીલ બનાવતા, પોતાની સરકાર માન્ય કોલેજમાં તેમજ પોતાના વિસ્તારમાં ગ્રાહક સુરક્ષા કાર્યક્રમો યોજવા તેમાં સક્રિયા ભાગ લેવો.

(ઘ) રાષ્ટ્રીય ગ્રાહક દિવસ (૨૪મી ડિસેમ્બર) અને વિશ્વ ગ્રાહક દિવસ (૧૫મી માર્ચ) વગેરે ઉજવવા. દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનો, પોસ્ટરો, પ્રવચનો વગેરે મારફત ગ્રાહક ક્લબોના સભ્યોને ગ્રાહક સુરક્ષા અને ગ્રાહક કલ્યાણનું પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન આપવામાં આવશે. આ ઉપરાંત, નિદર્શનો અને શેરી નાટકો પણ ગોઠવી શકાશે, ભાષણ/નિબંધ લેખન/પત્રલેખના સ્પર્ધા અને ક્વિઝ કાર્યક્રમો એમને પોતાની મેળે શીખવા મદદ કરશે.

(ચ) સંકલન એજન્સી તરીકેના જિલ્લાના માન્ય અને કાર્યરત ગ્રાહક સુરક્ષા મંડળ દ્વારા કન્ઝયુમર ક્લબને પુર પાડવામાં આવતું સાહિત્ય મુજબ ગ્રાહક ક્લબના સભ્યોને માહિતગાર કરવાના રહેશે.

સંકલન એજન્સીની જવાબદારી (જે તે જિલ્લાના કાયમી માન્યતા પ્રાપ્ત અને ૦૨ વર્ષની માન્યતા ધરાવતા મંડળ)

સંકલન એજન્સી એટલે જે તે જિલ્લાના માન્ય અને કાર્યરત ગ્રાહક સુરક્ષા મંડળ કે જે ભૌગોલિક રીતે નજીકના શહેર/જિલ્લાઓમાં ગ્રાહક ક્લબોના જુથ અંગે કામગીરી કરશે. જે નીચેની બાબતો માટે જવાબદાર રહેશે.

(૧) અંગ્રેજી મહિનામાં ઓછામાં ઓછી એકવાર દરેક ગ્રાહક ક્લબની બેઠક બોલાવવી,

- (૨) આગલા મહિના દરમિયાન ગ્રાહક ક્લબ દ્વારા સંચાલિત પ્રવૃત્તિઓની ચર્ચા કરવી અને આગામી મહિનાઓ માટે પ્રવૃત્તિઓની અનુસૂચિ તૈયાર કરવી,
- (૩) ગ્રાહક ક્લબો માટે નિદર્શન અને શેરી નાટકો યોજવા,
- (૪) દરેક ક્લબોને, યોગ્ય સંસાધના સામગ્રી જેવી કે પોસ્ટરો, બેનરો, ચાર્ટ, ચોપાનિયા અને ગ્રાહક સુરક્ષા સંબંધી સાહિત્ય પુરાં પાડવા,
- (૫) દરેક ગ્રાહક ક્લબોની પ્રવૃત્તિઓ પર દેખરેખ નિયંત્રણ રાખવું,
- (૬) દરેક ગ્રાહક ક્લબના સભ્યો, ગ્રાહક ક્લબના કાર્યક્રમો અને પ્રવૃત્તિઓમાં સક્રિય ભાગ લે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે શાળાના સત્તાધિકારીઓ સાથે સંપર્ક રાખવો,
- (૭) નજીકની ગ્રાહક ક્લબોના સમુહ માટે આંતર-ક્લબ અને જૂથ પ્રવૃત્તિઓ અને સ્પર્ધાઓ યોજવી,
- (૮) ગ્રાહકોની બાબતોના વિભાગને રજુ કરવા માટે, એણે કામગીરી કરેલ વિવિધ ગ્રાહક ક્લબો દ્વારા સંચાલિત પ્રવૃત્તિઓનો વિગતવાર અહેવાલ દર વર્ષે તૈયાર કરવો,
- (૯) નિયત નમુનાઓમાં ખર્ચના હિસાબો રાખવા અને ઉપયોગ પ્રમાણપત્ર તથા વર્ષના અંતે હિસાબોનું ખર્ચ પત્રક નિયંત્રકશ્રી, કાનુની માપ વિજ્ઞાન અને નિયામક, ગ્રાહક બાબતો, એમ.એસ.બિલ્ડીંગ , બ્લોક નં .બી,બીજો માળ, ધ-રોડ, પથિકા આશ્રમ પાસે ગાંધીનગર-૩૮૨૦૧૧ નું રજુ કરવાનું રહેશે.
- (૧૦) જે તે જિલ્લાના માન્ય મંડળોને કાર્યક્ષેત્રેના તાલુકાઓને ધ્યાનમાં લઈ સરખે ભાગે કામગીરી સોંપવી
- (૧૧) જે તે જિલ્લામાં આવેલ મંડળો દ્વારા સંમતી મોકલાવેલ હોય તેવા જ મંડળોને સંકલન એજન્સી તરીકેની કામગીરી સોંપવી
- (૧૨) જે તે જિલ્લામાં મંડળ ન હોય તો તે જિલ્લા માટે બીજા મંડળ સંમતી આપેલ હોય તો તે મંડળને સંકલન એજન્સી તરીકેની કામગીરી સોંપવી
- (૧૩) જે તે જિલ્લામાં મંડળ ન હોય અને અન્ય કોઈ મંડળએ સંમતી ન આપેલ હોય તો નજીકના જિલ્લાઓના મંડળને ધ્યાને લઈ તેઓને કામગીરી સોંપવી

નાણાકીય સહાય:

ગ્રાહકોની બાબતોના વિભાગ, ગ્રાહક કલ્યાણ નિધિમાંથી સંકલન એજન્સી તરીકેના જિલ્લાના માન્ય અને કાર્યરત ગ્રાહક સુરક્ષા મંડળને ગ્રાહકક્લબ દિઠ વાર્ષિક અગાઉ રૂ. ૫૦૦૦/- લેખે નાણાકીય સહાય પુરી પાડશે. સંકલન એજન્સી દ્વારા એણે કામગીરી કરેલ ગ્રાહક ક્લબો સંબંધી પોતાના ખર્ચને પહોંચી વળવા આ રકમના અધિકતમ ૨૦ ટકા જે તે જિલ્લાના માન્ય અને કાર્યરત ગ્રાહક સુરક્ષા મંડળ રાખશે, બાકીની રકમ દરેક ક્લબને આપવામાં આવશે.

(બ) કન્ઝ્યુમર ક્લબને ફાળવેલ કુલ રૂ. ૫૦૦૦/-ની ગ્રાન્ટ નીચેના હેતુ માટે વાપરે તેની તકેદારી સંકલન એજન્સી તરીકે કામગીરી કરતા જિલ્લાના માન્ય અને કાર્યરત ગ્રાહક સુરક્ષા મંડળએ રાખવાની રહેશે. આ રૂ. ૪૦૦૦/-ની રકમ સરકાર માન્ય શાળાના દ્વારા બેંકના કન્ઝ્યુમર ક્લબના હેડે રાખવાનું રહેશે.

(વિગતવાર ખર્ચ સુચી)

૧. સાહિત્ય છપામણી, પોસ્ટર, ચોપાનીયા, બેનરો-	રૂ. ૧૫૦૦/-
૨. પરચુરણ ખર્ચ મીટીંગ નિર્દેશન, નાટકો-	રૂ. ૧૦૦૦/-
૩. ૧૫મી માર્ચ વિશ્વ ગ્રાહક અધિકાર દિનની ઉજવણી-	રૂ. ૫૦૦/-
૪. ૨૪મી ડીસેમ્બર રાષ્ટ્રીય ગ્રાહક અધિકાર દિનની ઉજવણી-	રૂ. ૫૦૦/-
૫. ચા-નાસ્તા	રૂ. ૫૦૦/-
૬ સંકલન એજન્સી	રૂ ૧૦૦૦/-
-કુલ=	રૂ ૫૦૦૦/-

ગ્રાહક કલબો સ્થાપવા માટે ગ્રાહક કલ્યાણ નિધિ માંથી અનુદાન માટે અરજી પરિશિષ્ટ -ક મુજબ કરવાની રહેશે

ગુજરાત રાજ્યના રાજ્યપાલશ્રીના હુકમાથી અને તેમના નામે

(પ્રકાશ.એન.મહેતા)

સેક્શન અધિકારી

અ.ના.પૂ અને ગ્રા.બા વિભાગ

બિડાણ:પરીશિષ્ટ- 'ક'

- (૧) અંગત મદદનીશ, , અગ્ર સચિવશ્રી અન્ન ,નાગરિક પુરવઠા અને ગ્રા.બાબતોનો વિભાગ
- (૨) નિયંત્રકશ્રી કાનુની માપ વિજ્ઞાન અને નિયામક ગ્રાહક બાબતોની કચેરી ,એમ એસ બિલ્ડીંગ, બ્લોક-બી ,ગાંધીનગર
(સંકલન એજન્સી તથા કન્ઝયુમર કલબોને જાણ કરવાની વિનંતી સાથે)
- (૩) એકઉન્ટન્ટ જનરલશ્રી ,અમદાવાદ/ રાજકોટ
- (૪) પગાર અને હિસાબ અધિકારીશ્રી ગાંધીનગર
- (૫) ઉપ સચિવશ્રી (બજેટ) ,અન્ન,નાગરિક પુરવઠા અને ગ્રાહક બાબતોનો વિભાગ,સચિવાલય, ગાંધીનગર
- (૬) નાણા સલાહકારશ્રી અન્ન,નાગરિક પુરવઠા અને ગ્રાહક બાબતોનો વિભાગ,સચિવાલય, ગાંધીનગર
- (૭) સર્વે જિલ્લા તિજોરી અધિકારીશ્રી
- (૮) ના.સે અ .ફાઇલ/ શાખા સીલેક્ટ ફાઇલ

(પત્ર નં કમવ-૧૦૨૦૧૮-૫૮૮૬૨૫-ડી) નું જોડાણ

પરિશિષ્ટ-ક

શાળા કક્ષાએ ગ્રાહક ક્લબો સ્થાપવા માટે ગ્રાહક કલ્યાણ નિધિમાંથી અનુદાન માટેની અરજી

અગત્યનું:-

મહત્વની કોઈ પણ માહિતી છુપાવ્યા વિના, ખરાઈ કરી શકાય તેવી સાચી પરિસ્થિતિ પર આધારિત માંગેલી સાચી વિગતો રજૂ કરીને આ ફોર્મ ભરવા વિનંતી છે. જો મહત્વની માહિતી છુપાવવામાં આવશે તો અધિનિયમ હેઠળ ફરિયાદ માંડવામાં આવશે.

1. અરજદારનું નામ અને ટપાલનું સરનામું:-

2. સ્થાપનાની તારીખ:-

3. (ક) મંડળી નોંધણી અધિનિયમ, ૧૮૬૦ :-
(૧૮૬૦ના ૨૧મા) કે અન્ય કોઈ સંબંધિત
અધિનિયમ હેઠળ નોંધાયેલ છે કે કેમ

(ખ) જો હા, તો નોંધણીનો નંબર અને તારીખ: -

4. સરકારમાન્ય બોર્ડ સાથે જોડાયેલ છે કે કેમ:-
(શૈક્ષણિક સંસ્થાઓને લાગે પડવાપાત્ર)

5. વ્યવસ્થાપક સમિતિના સભ્યોના નામ અને:
સરનામા પદાધિકારીઓ વ્યવસાય

6. અનુદાન મેળવવા અધિકૃત કરેલ :
અધિકારી(ઓ)નું નામ અને હોદ્દો

7. ઉભી કરવાની ગ્રાહક ક્લબોની સંખ્યા:
(ક્લબો સ્થાપવાની હોય ત્યા સરકાર
માન્ય કોલેજોની વિગતો સાથે)

8. જરૂરી અનુદાનની રકમ:-

9. પ્રવૃત્તિઓના પુરી કરવાના સમયપત્રક :-
સાથે દરેક ગ્રાહક કલબદ્વારા હાથ ધરવાની પ્રવૃત્તિઓની વિગતો

10. ગ્રાહકોની બાબતોના વિભાગ પાસેથી કોઈ અનુદાન લીધું:-
હોય તો તેવા અનુદાનની વિગતો

૧૧ - જોડવાના નીચેના દસ્તાવેજોની નકલો

1. સંગઠનનું બંધારણ અને ધારાધોરણો
2. વાર્ષિક અહેવાલ અને છેલ્લા ત્રણ વર્ષના હિસાબોનું પત્રક
3. નોંધણી પ્રમાણપત્રની સાખ કરેલી નકલ
4. સરકાર માન્ય લો અને બી.એડ કોલેજો ,વાણીજ્ય કોલેજ ,વિનયન કોલેજ સાથે જોડાણના પત્રની નકલ
(શૈક્ષણિક સંસ્થાઓને)
5. નિયત પ્રક્રિયામાં સોગંદનામુ:-

એકરાર

(અરજદારે અથવા એના અધિકૃત એજન્ટે સહી કરવી)

મે આપેલ વિગતો સાચી અને ખરી છે. કોઈ મહત્વની બાબત છુપાવી નથી. આથી પ્રમાણિત કરવામાં આવે છે કે મેં/અમે માર્ગદર્શક સુચનાઓ, યોજનાઓને લાગુ પડતી શરતો વાંચી છે અને અમારા સંગઠન/સંસ્થા વતી બંધાવાની બાંધધરી આપીએ છીએ. જો નાણાકીય સહાય આપવામાં આવશે તો ગ્રાહકોના અધિકારોના પ્રોત્સાહન અને સુરક્ષા માટે જાહેર કરેલા અથવા માનક માર્ક માટે ઉપયોગમાં લેવામાં આવશે. (લાગુ પડતું ન હોય તે છેકી નાખવું)

અરજદાર